

Wstęp

Polityka regionalna w Polsce znalazła się w nowej sytuacji po reformie ustrojowej wprowadzonej od 1 stycznia 1999 r., a następnie po akcesji do Unii Europejskiej od 1 maja 2004 r. Obecnie mamy do czynienia z kolejnym jakościowym przełomem, związanym ze zmianami wspólnotowego modelu europejskiej polityki spójności, które są spowodowane wejściem w życie Traktatu Lizbońskiego oraz przyjęciem jako podstawy polityk Unii Europejskiej *Strategii Europa 2020*. Także najnowszy dorobek naukowy w teorii (nowa geografia ekonomiczna) pozwolił OECD sformułować pogląd o nowym paradygmacie polityki regionalnej.

W Polsce ma miejsce udana próba wprowadzenia jakościowych zmian w modelu polityki regionalnej. Na poziomie kraju jest to *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego*, a na poziomie województw jest finalizowana nowa trzecia generacja strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województw.

W prezentowanej publikacji zostały przedstawione uwarunkowania europejskie rozwoju regionalnego w Polsce, wynikające z systematycznie reformowanej europejskiej polityki spójności (J. Olbrycht, J. Szlachta). Omówiono miejsce *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego* w systemie wieloletniego programowania rozwoju społeczno-gospodarczego kraju (S. Sudak, D. Baliński). Przedstawiono także polityczną refleksję, z perspektywy regionalnej, podstawowych celów *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego* (J. Sepioł). Przedstawione zostały problemy terytorialnego wymiaru rozwoju, który ma charakter traktatowy od 2009 r., coraz ściślej powiązane z układem regionalnym (T. Markowski). Określono przesłanki efektywności i skuteczności ukierunkowanej terytorialnie interwencji władz publicznych w *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego* (M. Klamut). W sposób kompleksowy pokazano relacje wymiaru krajowego i regionalnego w strategicznym programowaniu rozwoju społeczno-gospodarczego (T. Parteka, R. Matczak). Scharakteryzowano oddziaływanie europejskiej polityki spójności na planowanie rozwoju polskich regionów (J. Woźniak). Opisane zostały interesujące założenia i doświadczenia nowej generacji programowania rozwoju regionalnego w odniesieniu do Polski Zachodniej, Dolnego Śląska oraz Lubelszczyzny (J. Zaleski, B. Kawałko). Jednym z postulatów teorii jest integracja programowania rozwoju regionalnego z nowoczesnym programowaniem obszarów wiejskich (T. Grosse).

Tom Studiów zawiera więc różnorodne inspiracje dotyczące teorii i praktyki polityki rozwoju regionalnego w Polsce w drugiej dekadzie XXI w.

Jacek Szlachta
Jacek Woźniak